

DAVLAT BOSHQARUV TIZIMIDA MA'NAVIY OMILNING O'RNI

Malikov Behzodjon Qurolovich

Jamiyat hayotini yanda demokratlashtirish, mamlakatni modrenizatsiyalash jarayonini takomillashtirish asosida fuqarolik jamiyatini barpo etish fuqarolarimizning ma'naviy barkamolligi va salohiyatini muntazam yuksalib borishi bilan uzviy bog'liq .O'zbekiston ham demokratik taraqqiyotga erishish uchun jamiyat hayotiga rivojlanishning o'ziga xos va mos iqtisodiy, ijtimoiy, huquqiy, siyosiy asoslarini joriy etdi .Bu bozor iqtisodiyotiga o'tishning besh asosiy tamoyili negizida davlatimiz rahbari tomonidan nazariy asoslab berilgan yaxlit ta'limot va tadrijiy rivojlanish usuli — taraqqiyotning o'zbek modeli sifatida e'tirof etildi .

Yurtboshimiz ta'biri bilan aytganda, muayyan davlatning qudrati moddiy boyliklariga yoxud xarbiy imkoniyatlariga emas, yoshlarning intellektual salohiyatiga ko'ra belgilanadi. Shu sababdan hozirgi kunda yuqori texnologik , istiqbolli g'oyalar, ixtirolarni amaliyotga tatbiq eta oladigan, innavatsion fikrlash qobiliyatini shakillantiradigan ta'lim tizimi hamda fan yutuqlariga tayangan innovatsiya faoliyatini rag'batlantirish ; iqtidorli yoshlarimizda ilm-fanga bo'lgan qiziqishni yanada oshirish,ularning ilmiy-intellektual salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun kengroq imkoniyatlarni yuzaga keltirish; xorijiy mamlakatlarning ko'zga ko'ringan mutaxassislarini jalb etish va shu orqali jahonda nufuzli ilmiy markazlar bilan o'zaro manfaatdor bo'lish; eski texnika va texnologiyalar asosida ishlayotgan istiqboli bo'lmagan korxonalarni tugatish va ular o'rnida yangi zamonaviy ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish; fan sohasida innovatsiya mahsulotlarini yaratish va uni ishlab chiqarishga joriy qilish bilan shug'ullanuvchi tadbirkorlik sub'yektlari sonini oshirish alohida o'rin egallayotganligini aytish joiz.Bu tadbirlarning amalga oshirilishi, o'z navbatida, yangi ish o'rinlarini tashkil qilish, ishsizlik muammosini hal etishga ham xizmat qiladi.

Hozirgi shiddat bilan o'zgarayotgan dunyoda yengilmas kuch zamonaviy qurol-yarog'lar, moddiy va molyaviy resurslar emas, balki ma'naviyat ekanligini hayotning o'zi tasdiqlamoqda. Moddiy va moliyaviy resurslar texnologik jarayonlarni jadallashtirishi mumkin, lekin ma'naviy asosgina shu texnik yechimlarning yaratuvchisi bo'lgan insonga kuch-quvvat beradi. Ayni chog'da texnologik taraqqiyot natijalari insonning intellektual salohiyati, bilim va tajribasining oshishiga ko'maklashadi.

Davlatimiz rahbari ta'kidlaganidek,"...hozirgi murakkab va tahlikali zamon talablari, jamiyatimizni yangilash, mamlakatni modrenizatsiya qilish bilan bog'liq maqsadlarimizga uyg'un va hamohang ravishda hayotning o'zi oldimizga yangi-yangi vazifalarni qo'ymoqda".

Modrenizatsiya murakkab ijtimoiy-madaniy fenomen hisoblanib, u orqali inson va jamiyat faoliyatining barcha sohalarida o'zgarishlar ro'y beradi. Natijada ijtimoiy-madaniy hayotda yangi tushunchalar paydo bo'ladi. Shu bois, mamlakatimizda modrenizatsiya jarayonlari avj olar ekan, ularning markazida turgan sub'yekt — inson tarbiyasi, farzandlar taqdiriga beparvo bo'lmasligimiz, ta'lim-tarbiya tizimini muttasil takomillashtirib borishimiz, bunda soha oldiga zamon qo'yayotgan talablarni yodda tutish barobarida milliy ahloq, milliy ma'naviyat ildizlariga tayanmog'imiz kerak.

Birinchiidan, millatning ma'naviyati, ilg'or qarashlari, milliy qadriyatlari, urf-odatlarini, odamlarni jipslashtiruvchi milliy an'analar mazkur jarayonda ishlab chiqarish munosabatlariga singdirib borilishi lozim. Zero, modrenizatsiya sharoitida millat, avvalo, yoshlarning diniy, dunyoviy, milliy qadriyatlarimizdan vos kechmasligi, aksincha ma'naviyatning asosini tashkil etadigan mehr-oqibat, murvvat, halollik, poklik, adolat, insof singari yuksak fazilatlardan samarali foydalanishi muhim .

Ikkinchiidan, modrenizatsiyon jarayonlarning muvaffaqiyatli kechishi taraqqiy topgan davlatlarning ijobiy tajribasini o'tganish va chuqur tahlil etish bilan bog'liq. XX asr oxiridagi moliyaviy inqirozdan so'ng qayta oyoqqa turib, iqtisod sohasida mo'jiza yaratgan qator davlatlar tajribasi bu mamlakatlar qo'lga kiritgan yutuqlarning siri ularning milliy o'zligi va ma'naviyati bilan bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Xususan bu xalqlarda o'zbeklarga xos yuksak ma'naviy fazilatlar, fidoyilik, vatanparvarlik, jamoaga sodiqlik, mardlik, halollik, bir so'z bilan aytganda, hayotiy e'tiqodini shakllantiradigan xislatlarning inson ongiga chuqur singdirilishi jamiyat taraqqiyotida ma'naviy omilning hal qiluvchi rolidan dalolat beradi.

Uchinchiidan, jamiyat modrenizatsiyasi globallashtirish sharoitida kechayotganligini, shuningdek, yagona jahon madaniyatini qaror toptirish, xalqlarning madaniy-ma'naviy o'zagini zaiflashtirish maqsadlariga qaratilgan g'oyaviy xurujlar olib borilayotganligini e'tiborga olish zarur . Bundan ma'naviy tahdid, yod g'oyalarning singdirilishi insonlarni mustaqil fikrlashdan, milliy his-tuyg'ulardan mahrum qilib, ularni ojiz himoyasiz va mute qilib qo'yishi mumkinligini nazarda tutish darkor.

To'rtinchiidan, modrenizatsiya zamonaviy kommunikatsiya va axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan samarali foydalanishni, shiddat bilan kechayotgan voqea-hodisalar oqimida kata hajimdagi axborotning mazmunini anglash, uni to'g'ri talqin etib, xulosalar chiqarishni talab qiladi. Ijobiy va salbiy axborotni farqlash, yaxshi ma'lumotni o'zlashtirish va zararlisini rad etish esa modrenizatsiya jarayonlarining faol ishtirokchisi bo'lgan insondan keng dunyo qarash, kuchli tafakkurga, yuksak ahloqqa ega bo'lishni taqozo etadi.

Beshinchiidan jamiyatni modrenizatsiyalash faqatgina ishlab chiqarish, texnologiya sohalarini qamrab olmasdan, mamlakatdagi demokratik jarayonlarning yanada avj olishiga ham ta'sir etadi. Yurtboshimiz qayd etganidek, "Demokratiya,

avvalambor, ma'naviy mezonlar asosida boshqariladigan kuchli huquqiy davlat, kuchli fuqarolik jamiyatidir”.

Shu ma'noda, mamlakatimizni modrenizatsiya qilish va yangilash borasida olib borilayotgan islohatlar ma'navi-madaniy yuksalish hamda barkamol avlodni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

REFERENCES

1. Бехзоджон Қуролович Маликов ЎЗБЕКИСТОНДА ДАВЛАТ ХИЗМАТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШДАГИ МУАММОЛАР // Academic research in educational sciences. 2021. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zbekistonda-davlat-hizmatini-tartibga-solishdagi-muammolar> (дата обращения: 20.12.2022).
2. Маликов, Б. К. (2021). ШАРҚ МУТАФАККИРЛАРИНИНГ ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИГА ДОИР СИЁСИЙ ҚАРАШЛАРИ. Scientific progress, 1(4), 207-212.
3. Маликов, Б. Қ., & Икромов, Д. Р. Ў. (2022). ШАРҚ ТАЪЛИМОТИДА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ ҒОЯЛАРИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 483-487.
4. Маликов, Б. К. (2021). ЁШЛАРНИ САЛБИЙ МАФКУРАВИЙ ТАХДИДЛАРДАН ХДМОЯ КИЛИШ-ДАЁТИЙ ЗАРУРИЯТ YANGI O'ZBEKISTONDA ILM-FAN VA TA'LIM ILMIY-METODIK JURNALI. ISSUE, 1(1), 202-206.
5. Маликов, Б. Қ., & Абдураимов, О. К. Ў. (2022). ХУҚУҚИЙ БАРКАМОЛЛИК ВА МАЪНАВИЯТ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 449-453.
6. Маликов, Б. Қ., & Дехқонбоев, Ш. Б. Ў. (2022). ХУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ ХУҚУҚИЙ ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ БАРПО ЭТИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 462-466.
7. Маликов, Б. Қ., & Эшқурбонов, А. И. Ў. (2022). АДОЛАТЛИ ЖАМИЯТДА ОДИЛ СУД СИФАТИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 467-472.
8. Маликов, Б. Қ., & Хамроқулов, Б. К. Ў. (2022). ЎЗБЕКИСТОН КОНСТИТУЦИЯСИДА ИНСОН ВА ТАБИАТ ҚАДРИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 473-478.
9. Маликов, Б. Қ., & Хамроқулов, С. К. Ў. (2022). ИСЛОМ КАРИМОВ АСАРЛАРИДА КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИ ҒОЯЛАРИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 479-482.

10. Маликов, Б. Қ., & Болиева, Н. Қ. Қ. (2022). ХУҚУҚИЙ НИГИЛИЗМНИНГ ИЖТИМОИЙ ХАВФИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 458-461.
11. Маликов, Б. Қ., & Бўриев, З. Б. Ў. (2022). ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА ХУҚУҚИЙ ОНГНИНГ АҲАМИЯТИ. Academic research in educational sciences, 3(TSTU Conference 2), 454-457.
12. Mustaeva, G. S., Saidivalieva, B. S., & Ataeva, G. B. (2022, June). Features of professional vocabulary and its difference from terms. In AIP Conference Proceedings (Vol. 2432, No. 1, p. 060017). AIP Publishing LLC.
13. Mustaeva, G. S., Saidivalieva, B. S., & Ataeva, G. B. (2022, June). Features of professional vocabulary and its difference from terms. In AIP Conference Proceedings (Vol. 2432, No. 1, p. 060017). AIP Publishing LLC.
14. Насиба Шарифовна Юнусова, & Муслимахон Яхяева (2022). МОЛОДЕЖЬ И ИНФОРМАЦИОННАЯ СРЕДА. Academic research in educational sciences, 3 (10), 372-376.
15. Н. Ш. Юнусова (2022). ЁШ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАРБИЯЛАШДА ҚАДРИЯТЛАРНИНГ ЎРНИ. Academic research in educational sciences, 3 (TSTU Conference 1), 339-341.
16. Юнусова Насиба Шарифовна, Назарова Нилуфар Жўраевна, & Жуманиязова Насиба Сапарбоевна (2022). ПЕДАГОГЛАРДА КАСБИЙ КОМПЕТЕНЦИЯНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ (ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ МИСОЛИДА). Современное образование (Узбекистан), (6 (115)), 9-16. doi: 10.34920/SO/VOL_2022_ISSUE_6_2
17. Н. Ш. Юнусова, Жавлон Алимухаммедов, & Мухаммад Суяров (2022). ТРАНСПОРТ СОҲАСИДА МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАШДА ДИН ВА АХЛОҚ МАСАЛАЛАРИ. Academic research in educational sciences, 3 (TSTU Conference 1), 222-226.
18. Voltaevna, S. F. A., & Upashevna, A. L. (2022). Signs of Innovation Economy and its Assessment Indicators. Specialusis Ugdymas, 2(43), 3178-3190.
19. Akbarova, L. U. (2022). APPLICATION OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN PRACTICAL CLASSES IN THE DISCIPLINE" ECONOMIC THEORY". Journal of new century innovations, 16(1), 133-3/.
20. Akbarova, L. U. (2022). APPLICATION OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN PRACTICAL CLASSES IN THE DISCIPLINE" ECONOMIC THEORY". Journal of new century innovations, 16(1), 133-135.
20. Akbarova, L. U. (2022). THE SIGNIFICANCE OF ECONOMIC THEORY IN KNOWING AND SOLVING PROBLEMS OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. Journal of new century innovations, 16(1), 128-129.